

– „Поигравање“ текстовима –

Новија упоредна истраживања рада виде „писара“ у приликама где постоји више преписа показују како њихова улога може бити итекако „креативна“.

Студенички типик – до нас је доспео сам у једном препису. У свом облику и садржају представља ко зна коју верзију и генерацију у преписивању. Извесно је да је тај текст далеко од изворног текста Саве (око 1200). Тада у Србији није било „краља“. Завршно поглавље Студеничког типика где се помиње низ датума сигурно није у онаквом облику у време Саве...

Доментијан (1253) – тада дело сигурно није било у онаквом облику у каквом је данас. Сада дело има свој „поговор“. По стилу он највероватније настаје најкасније од писара Теодор Граматик који сличне поговоре пише 1263. и 1264. уз житије Немање.

Теодосије (око 1300) – пише житије Саве углавном тако што „прати“ излагање старијег писца Доментијана. Међутим, централни и најважнији део житија (посвећење Саве и оснивање Српске Цркве) битно се разликује од Доментијановог излагања (да ли је Теодосије био способан да у писању буде толико самосталан?)

Истраживачима „не смета“ (?) што се ту тврде и немогуће (посвећење Саве у Цариграду, поробљеном од Латина). Измена Теодосијевог текста била је највероватније у време архиепископа Никодима који издаје и повељу чије се излагање заснива на измењеном Теодосијевом тексту...

Данило: једини зборник код Срба

О зборнику се не може дати јединствен суд пошто је сачињен од различитих делова. Први део је касније „дотериван“ преко измена у циљу добијања што бољег текст. Затим, ту су делови којима није место у таквом зборнику (половично житије Душана, текст о избору Јефрема...) Завршни део зборника садржи нетачно и немогуће (тзв. анатема Српске Цркве, нешто чега

није било; мисија инока Исаије, обичног монаха који наводно решава значајна Црквена питања, насупрот вољи поглавара Цркве патријарха Саве...)